

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/326/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512213717
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2512213717.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a sudcov: JUDr. Martin Holíč a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpený splnomocnencom: ERASMUS LEGAL, s.r.o., so sídlom Justičná 9, Bratislava, proti žalovanej: A. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXXX/XX, P., o zaplatenie sumy 3.232,23 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 21. mája 2018, č.k. 9C/11/2013-104 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ohľadne zaplatenia sumy 2.024,82 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024% denne od 03.11.2012 do zaplatenia p o t v r d z u j e (výrok III.).

II. Žalovanej sa voči žalobcovi n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. konanie v časti o zaplatenie sumy vo výške 6,97 eur titulom kapitalizovaného úroku z omeškania zastavil, vo výroku II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1.195,40 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024% denne zo sumy 1.195,40 eur od 02.03.2011 do zaplatenia v splátkach po 100,- eur mesačne, splatných vždy do 20. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia, vo výroku III. vo zvyšku súd žalobu zamietol a vo výroku IV. žalovanej súd náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovenia § 144, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1 CSP, § 497, § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, § 2 písm. a), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 2 písm. e), g), i), k), § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z., § 52 ods. 1 až 4, § 544 ods. 1, 2, § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, článkom 17 CSP.

3. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ, jedná sa o vzťah občianskoprávny. Po preskúmaní zmluvy o úvere súd konštatoval, že v nej absentuje údaj o celkovej výške úveru podľa § 4 ods. 2 písm. e) ZoSÚ. Pod položkou 36, ktorá je označená ako celková výška úveru je uvedená suma 90.000,- Sk, ktorá však nepredstavuje celkovú výšku úveru, ale výšku poskytnutej finančnej čiastky. Celková výška úveru má predstavovať celkovú sumu, ktorú bude musieť spotrebiteľ veriteľovi vrátiť, t.j. nielen istina, ale aj celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom. V danom smere preto súd konštatuje, že uvedený údaj nielenže chýba, ale je priam uvedený klamlivo, uvádzajúc tak dlžníka do omylu o čiastke, ktorú bude musieť veriteľovi zaplatiť. V Zmluve absentuje

údaj o konečnej splatnosti úveru (podľa § 4 ods. 2 písm. g) ZoSÚ). Z pol. 47 lehota splatnosti vyplynulo, že nastáva 84 mesiacov po poskytnutí úveru. Takto špecifikovaná konečná splatnosť úveru je podľa súdu nedostatočná, neurčitá, ba ani určiteľná. Zo Zmluvy nevyplýva od ktorého dátumu sa doba 84 mesiacov začína počítať (absentujúci údaj o dni poskytnutia úveru), preto pre spotrebiteľa táto náležitosť Zmluvy nemohla byť dostatočne zrejma. Žalobcovi nič nebránilo dostatočným spôsobom dohodnúť so žalovaným deň poskytnutia úveru. Uvedené má súvis aj s absenciou termínov splatnosti jednotlivých splátok (podľa § 4 ods. 2 písm. i) ZoSÚ). Opäť je nutné konštatovať, že spotrebiteľ by k termínom splatnosti splátok dospel len pomerne zložitým výpočtom, aj to len vtedy, ak by mu bol známy deň poskytnutia úveru. Osobitne je nutné podotknúť, že splatnosť prvej splátky „po 1 mesiaci“ je natoľko nezrozumiteľná, že je možné ho vykladať viacerými spôsobmi (najmä s prihliadnutím na to, že počet dní kalendárnych mesiacov sa líšia). V nadväznosti na Uznesenie NSSR sp. zn.: 3Cdo/146/2017 súd podotýka, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej splátky (tzv. amortizačná tabuľka), nič to však nemení na tom, že termíny splátok sú obligatórnou náležitosťou spotrebiteľskej zmluvy a danom prípade v Zmluve absentujú. Obdobne, absencia údajov o priemernej RPMN v Zmluve, je nespochybniteľná. Argument žalobcu, že Ministerstvo financií SR zverejnilo priemernú hodnotu RPMN až dňa 29.04.2008 a keďže Zmluva bola uzavretá dňa 19.06.2008, priemerná hodnota RPMN nie je jej obligatórnou náležitosťou, nemožno akceptovať. Jednak je zrejme zo samotného vyjadrenia žalobcu, že v čase uzavretia Zmluvy mu tento údaj už bol dostupný a jednak predmetom podnikania žalobcu je práve poskytovanie spotrebiteľských úverov, pričom neznalosť údajov a náležitostí (zákonom vyžadovaných) na uzatváranie zmlúv o spotrebiteľských úveroch je neodborným výkonom podnikateľskej činnosti, najmä z hľadiska uplatňovaného nároku. Na základe vyššie uvedeného súd posúdil úver ako bezúročný a bez poplatkov, preto priznal žalobcovi sumu 1.195,40 eur, ktorá činí skutočne poskytnutý úver žalovanému (t.j. poskytnutý úver vo výške 2.987,45 eur po odpočítaní splatenej sumy vo výške 1.792,05 eur). Nakoľko žalovaná požiadala súd o to, aby jej povolil splatiť plnenie v splátkach a žalobca súhlasil so splátkami vo výške 100,- eur mesačne, súd žalovanej povolil splátky po 100,- eur mesačne, splatných vždy do 20. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. K uplatnenej položke predstavujúcej zmluvnú pokutu súd uviedol, že nebola dojednaná v obligatórnej písomnej forme, nakoľko nebola dojednaná priamo v písomnom podpísanom vyhotovení danej zmluvy, ale je obsiahnutá iba v obchodných podmienkach, ktoré boli vyhlásené za jej súčasť a nedostatok zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka robí dohodu účastníkov absolútne neplatnou. Z neplatného zmluvného dojednania potom nemôže vzniknúť oprávnenie, ani povinnosť. Súd preto zamietol žalobu aj v časti uplatnenej zmluvnej pokuty vo výške 5,04 eur. Čo sa týka zosplatnenia pohľadávky, počiatok omeškania žalovanej súd považoval za dôvodný (15 deň odo dňa spísania listu - Splatnenie celého úveru s výzvou k úhrade zo dňa 14.02.2011). Súd preto priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,024% denne zo sumy 1.195,40 eur od 02.03.2011 do zaplatenia. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle § 256 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 17 CSP. Žalobca sa pôvodne domáhal zaplatenia sumy 2.780,82 eur. Žalobca späťvzatím časti žaloby zaviniel zastavenie konania v časti istiny 6,97 eur (žaloba bola vzatá späť v tejto časti pre chybu v písaní, z procesného hľadiska je preto potrebné pričítať zavinenie žalobcovi) a pričom žalobcovi bola priznaná suma 1.195,40 eur spolu s úrokom z omeškania ku dňu rozhodnutia. Žalobca bol v konaní čiastočne úspešný v 42,99% a žalovaná v 57,01% (v zamietnutej časti žaloby a v časti zastavenej), t.j. žalovaná má celkový úspech vo veci 14,02%. Nakoľko však síce pomerne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ale zo spisu nevyplýva, že by jej akékoľvek trovy vznikli, náhradu trov konania voči žalobcovi jej nepriznal s prihliadnutím na čl. 17 CSP.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca a to v časti, v ktorej súd žalobu žalobcu zamietol (vo výroku III.) okrem zaplatenia sumy 5,04 eur, ktorá predstavuje zamietnutie žaloby v časti zmluvnej pokuty. V tejto časti rozhodnutia sa žalobca neodvoláva. Žalobca odvolanie odôvodňuje v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) a f) CSP a uvádza, že v zmluve je uvedená celková výška úveru v bode 36 úverovej zmluvy vo výške 90.000,- Sk a má za to, že súd prvej inštancie uviedol nesprávny výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001. Celková výška úveru má predstavovať práve výšku poskytnutých finančných prostriedkov, t.j. istiny a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom sú náležitosťou podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z.z. Je toho názoru, že je nepochybné, že celková výška úveru je práve výška poskytnutých finančných prostriedkov. Výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001 súdom prvej inštancie neobstojí z hľadiska logického, gramatického, systematického a ani historického výkladu. Je

nepochybné, že predmetná úverová zmluva obsahuje náležitosti v súlade s ustanovením § 4 ods. 2 písm. e) citovaného zákona, preto je žalobca toho názoru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a taktiež rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Taktiež nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva neobsahuje konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru a je toho názoru, že konečná splatnosť spotrebiteľského úveru jednoznačne vyplýva z bodu 47 zmluvy kde je uvedené, že lehota splatnosti je 84 mesiacov po poskytnutí úveru. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20.09.2017 č.k. 5Co/75/2017-95. Je toho názoru, že spotrebiteľ disponuje informáciou, kedy je konečná splatnosť poskytnutého úveru a preto je cieľ sledovaný ustanovením § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. dosiahnutý. Je toho názoru že je nepochybné, že predmetná úverová zmluva obsahuje aj náležitosti v súlade s ustanovením § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 a preto súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Čo sa týka náležitostí ohľadne výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a to v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z., poukazuje odvolateľ na termíny splatnosti splátok uvedené v bode 43 predmetnej zmluvy a je toho názoru, že aj keď zmluva neobsahuje termín splatnosti každej splátky uvedením konkrétneho dátumu, na základe uvedených údajov je objektívne možné, aby spotrebiteľ bol schopný určiť termín splatnosti každej splátky. Vzhľadom na uvedené taktiež poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20.09.2017 č.k. 15Co/75/2017. Ohľadne ďalšej náležitosti uvedenej v predmetnom rozhodnutí a to priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. k) zákona č. 258/2001 Z.z. odvolateľ uviedol, že Ministerstvo financií SR prvýkrát zverejnilo priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov dňa 29.04.2008, preto údaj o priemernej hodnote RPMN boli povinné obsahovať zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorené najsôr dňa 29.06.2008. Keďže v danom prípade bola zmluva uzatvorená dňa 19.06.2008, priemerná hodnota RPMN nie je obligatórnou náležitosťou a jej absencia nemôže mať za následok aplikáciu sankcie v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. Ďalej žalobca poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.02.2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017 z ktorého vyplýva, že jednotlivé ustanovenia zákona č. 229/2010 Z.z. najmä ustanovenie § 9 ods. 2 citovaného zákona je nutné vykladať v súlade s princípom eurokonformného výkladu právnych noriem a je potrebné priznať smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008 nepriami účinok a je nutné prihliadať na právne závery vyjadrené v rozsudku Súdneho dvora zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15. Žalobca je toho názoru, že v predmetnej úverovej zmluve uviedol náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 (konečná splatnosť spotrebiteľského úveru) ako aj náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. i) citovaného zákona (výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov) a v žiadnom prípade nemohol spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku a preto ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, takúto sankciu by v súlade s rozsudkom Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15 bolo nutné považovať za neprimeranú a teda v rozpore so zásadou proporcionality. Na základe uvedeného preto žiada, aby odvolací súd zmenil výrok III. a IV. rozsudku Okresného súdu Piešťany tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť mu sumu 2.031,79 eur, úrok z omeškania vo výške 0,024% denne zo sumy 2.031,79 eur od 02.03.2011 do zaplatenia a náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Žalovaná odvolací návrh nepodala, k odvolaniu žalobcu písomné vyjadrenie nezaslala.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP.

7. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol žalobný návrh žalobcu, ktorým sa domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 2.780,82 eur, kapitalizovaného denného úroku z omeškania od zosplatnenia do podania návrhu vo výške 451,41 eur, úroku z omeškania vo výške 0,024% denne zo sumy 2.775,78 eur od 03.11.2012 do zaplatenia.

8. Predmetom odvolacieho konania je vzhľadom na odvolacie argumenty a rozsah odvolania žalobcu posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti ohľadne istiny vo výške 2.024,82 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024% denne od 02.03.2011 do zaplatenia (predmetom odvolania nebolo zamietnutie návrhu v časti zmluvnej pokuty vo výške 5,04 eur).

9. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku v celom rozsahu, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

10. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

11. Keďže súd prvej inštancie napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie a odvolací súd sa s týmto odôvodnením súdu v plnej miere stotožňuje, k veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

12. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie kvalifikuje právny vzťah založený zmluvou o úvere č. 3806083072 dňa 19.6.2008 medzi stranami sporu ako spotrebiteľský, keďže táto zmluva spĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy označujúce jej subjekty, a to spotrebiteľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a dodávateľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti), a to aj podľa právneho poriadku účinného v čase jej uzavretia (§ 52 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka - ďalej aj OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy).

13. Ochrana spotrebiteľa obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, z ekonomickej nerovnosti a neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska ako vyjednávacej sily, tak úrovne informovanosti, čo vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ dobromyseľne uzaviera zmluvu a právom očakáva, že dodávateľ ako odborník, "profesionálne znalý podnikateľ" dodáva tovar alebo služby so zárukou kvality.

14. U spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať všeobecnú úpravu spotrebiteľských zmlúv (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka), ako aj osobitnú úpravu uvedenú v príslušných ustanoveniach zmluvných typov.

15. Úprava spotrebiteľskej zmluvy potom tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákon o ochrane spotrebiteľa (platný zákon č. 250/2007 Z. z.). Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 *Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA.*, C-334/92 *Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial* alebo C-91/92 *Paola Faccini Dori a Recrep SRL*) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou), bolo potrebné pri výklade definície nachádzajúcej sa v ustanovení § 52 Občianskeho zákonníka a ustanoveniach zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy) vychádzať z rozšíreného výkladu definície spotrebiteľskej zmluvy, ktorej charakteristickým znakom je, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, t. j. kvalifikovať ako spotrebiteľskú zmluvu každú zmluvu, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie stupňa reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach, aj definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy, keďže žalobca sa domáhal svojho nároku voči žalovanej, ktorá je spotrebiteľka.

16. Ďalej odvolací súd konštatuje, že správne súd prvej inštancie právny vzťah medzi stranami založený zmluvou zo dňa 19.6.2008 posudzoval aj podľa zákona o spotrebiteľských úveroch (citovaného v odseku 18) a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka). Vychádzajúc zo zásady prednosti aplikácie špeciálnej právnej úpravy, ktorou v danom prípade je zákon o spotrebiteľských úveroch, ako i § 52 a nasledujúcich OZ, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa citovaných ustanovení OZ a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, t.j. medzi stranami bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

17. Odvolací súd poukazuje na to, že interpretácia, resp. výklad právnej normy je nevyhnutnou súčasťou tak právnej teórie, ako aj právnej praxe. Právny výklad je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v súdnej aplikácii práva. Úlohou výkladu je konkretizácia zákona v danom prípade, teda úloha aplikácie práva. Predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel. Cieľom interpretácie právnych noriem je zisťovať a objasňovať ich obsah, často aj nad rámec gramatického výkladu. Nemožno lipnúť na formalistickom výklade bez prihliadnutia na právne princípy, ktoré sú výrazom hodnôt. Samotný výklad v niektorých prípadoch značne presahuje rozsah textu prameňov práva a je výsledkom právnikreativej činnosti sudcov. Právny výklad je racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu, pričom požiadavka racionality je kľúčová. Teleologický výklad právnej normy postihuje zmysel resp. cieľ právnej normy v súvislosti s najvšeobecnejšími podmienkami, v ktorých sa má norma realizovať. Ide o hľadanie účelu zákonného ustanovenia a to v kontexte spoločenských podmienok v okamžiku interpretácie. Pre výklad právneho predpisu je rozhodujúca v ňom vyjadrená vôľa zákonodarcu, ktorú možno objektivizovať tak, ako to vyplýva zo znenia zákonného ustanovenia a významových súvislostí, do ktorých je zaradené. Sudca sa pritom nemusí zastaviť u doslovného znenia normy. Viazanosť zákonom neznamena viazanosť písmenami spolu s nutnosťou doslovného výkladu, ale väzbu na zmysel a účel zákona.

18. Je nesporné, že citované ustanovenie § 11 v spojení s § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch má za účel - cieľ ochranu spotrebiteľa tak, aby dodávateľ bol povinný spotrebiteľovi ešte pred uzavretím zmluvy, resp. priamo v nej poskytnúť prehľadne všetky relevantné údaje na základe ktorých sa spotrebiteľ môže rozhodnúť, či zmluvu o úvere uzavrie alebo nie. Spotrebiteľ musí byť pred uzavretím zmluvy o

úvere dôkladne informovaný. Na to, aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, musia sa mu pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o jeho povinnostiach, ktoré spotrebiteľ môže zvážiť. Aby bolo zabezpečené, že spotrebiteľ bude mať vždy dostatok relevantných informácií pre svoje rozhodnutie, zákonodarca v § 9 citovaného zákona vymenúva zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V rámci nich vymenúva tie, ktorých neuvedenie v písomnej zmluve má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, čo predstavuje určitý postih - sankciu pre dodávateľa, ktorý zákonom predpísané náležitosti v zmluve neuvedie. Cieľom zákonodarcu pod hrozbou uvedeného následku teda bolo donútiť dodávateľov - veriteľov, aby stanovené náležitosti - údaje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzali a zároveň dodržiavali písomnú formu zmluvy. Vychádzajúc z uvedeného teologického výkladu by bolo nelogické, ak by zákonodarca hodlal postihnúť následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru iba tie úvery resp. zmluvy, ktoré by nemali písomnú formu a zároveň neobsahovali kumulatívne všetky náležitosti podľa § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona. V takom prípade by totiž veriteľovi ako dodávateľovi stačilo iba dodržať písomnú formu a v zmluve neuviesť ani jedinú z vymenovaných náležitostí a následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru by sa tým vyhol a to napriek tomu, že písomná zmluva by zákonom predpísané náležitosti neobsahovala. Účel zákonodarcu dosiahnuť, aby dodávateľ bol povinný oboznámiť spotrebiteľa so všetkými relevantnými údajmi potrebnými pre zváženie úveru by sa tým nedosiahol a zmysel tejto úpravy právnej normy nebol naplnený. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd je toho názoru, že s poukazom na znenie § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch je potrebné vykladať tak, že absencia či písomnej formy alebo už len jednej z náležitostí vymenovaných v § 11 ods. 1 a citovaného ustanovenia spôsobuje, že predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

19. Odvolací súd tak ako aj súd prvej inštancie pristúpil k prieskumu, či zmluva o úvere obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch. Výklad a aplikácia ust. § 11 zákona o spotrebiteľských úveroch musí byť v súlade so zmyslom a účelom citovaného zákona. Tým, že zákonné dodržanie iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy, ako aj písomnej formy postihuje neplatnosťou, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti zmluvy. Predpísaná písomná forma musí byť zachovaná vo vzťahu k esenciálnym, teda podstatným obsahovým náležitostiam zo zmluvy vyplývajúcimi jednak z ust. § 497 Obchodného zákonníka a jednak vo vzťahu k tým náležitostiam, ktoré sú vymenované v § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a zároveň aj v § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona.

20. V zmysle § 4 ods. 2 písm. g) v čase uzavretia zmluvy účinného zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať i konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, ak potom zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti, okrem iných i podľa § 2 písm. g), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

21. V zmysle § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Z predmetnej zmluvy vyplýva, že dlžník sa zaväzuje uhradiť veriteľovi úver v 84 mesačných splátkach vo výške 1899 Sk, bez uvedenia akéhokoľvek termínu splatnosti prvej splátky a termínu splatnosti ďalších splátok.

22. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že predmetná zmluva neobsahuje základnú obsahovú náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch. V tejto súvislosti odvolací súd dopĺňa, že zmluvu o spotrebiteľskom úvere je možné považovať za platnú a obsahujúcu všetky zákonom predpísané náležitosti v prípade, ak podmienky úverovej zmluvy umožňuje spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou ich identifikovať (zhodný názor vyplýva napr. aj z rozsudku Súdného dvora EÚ sp. zn. C-42/15 z 9.11.2016). Obligatórna náležitosť „doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“ v zmysle § 9 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch obsiahnutá podľa žalobcu v pol. 47 zmluvy (citované vyššie), podľa názoru odvolacieho súdu, požiadavku identifikovateľnosti nespĺňa.

23. V súvislosti s konečnou splatnosťou úveru odvolací súd má za to, že tento termín nie je možné vykladať inak ako dátum ukončenia zmluvy, ktorý má byť podľa odvolacieho súdu zásadne vyjadrený ako deň, mesiac, rok a pod., a že nie je možné ho nahradiť ani výpočtom podľa počtu splátok, resp. uvedením dňa po uzavretí zmluvy. Reagujúc na argumentáciu žalobcu odvolací súd dodáva, že v danom prípade

vzhľadom na znenie pol. 47 by bezpochyby išlo o zložitý a neistý výpočet konečnej splatnosti úveru. Dikcia zákona o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby termín konečnej splatnosti úveru bol vyjadrený určito, jasne, zrozumiteľne. Faktom je, že priamo v danej zmluve o spotrebiteľskom úvere sa v texte úverovej zmluvy pojem „doba trvania úveru ani konečná splatnosť úveru“ vôbec neuvádza. V pol. 47 sa hovorí iba o lehote splatnosti úveru a to 84 mesiacov po jeho poskytnutí, keď zmluva neobsahuje ani termín splatnosti prvej splátky a taktiež absentuje termín splatnosti splátok. Určenie konečnej splatnosti úveru spotrebiteľom z takto uvedených podmienok je spojené s neprímeranými ťažkosťami a zároveň bez záruky istoty ním „identifikovanej“ konečnej splatnosti, teda či termín konečnej splatnosti úveru, čo je jednou z podstatných náležitostí zmluvy o úvere, ku ktorému spotrebiteľ dospeje svojím vlastným úsudkom, je správny.

24. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

25. Správne preto postupoval súd prvej inštancie, ak posúdil, že žalobcom poskytnutý úver je úver bez poplatkov a bezúročný a žalobcovi priznal nárok iba na istinu poskytnutého úveru, v prevyšujúcej časti návrh ako nedôvodný zamietol.

26. Odvolací súd preto argumentáciu z odvolania akceptovať nemohol, to malo za následok nespôsobilosť zvrátenia ňou výsledkov konania prvej inštancie a na rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorým došlo k zvyškovému zamietnutiu žaloby, bolo preto treba nazerať ako na vecne správne rozhodnutie a preto odvolací súd, po vysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľa, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok v tejto napadnutej zamietajúcej časti ako aj v závislom výroku o náhrade trov konania potvrdil.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešnej žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko nebolo preukázané, že by jej nejaké trovy odvolacieho konania vznikli, v odvolacom konaní bola pasívna, náhradu trov konania si neuplatnila.

28. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).